

Del valor etnogràfic de l'habitació humana a Catalunya

Per Salvador Elobet

Etnografia és la ciència que estudia i descriu els pobles i grups ètnics que poblen o han poblat la terra; entenent per pobles o grups ètnics les diverses zones que estan determinades per unes mateixes línies de cultura, idiomàtiques, etc., i que, per tant, les uneixen unes mateixes característiques generals.

Del resultat dels estudis etnogràfics es presenta l'etnologia, per tal de comparar els medis culturals — i ací cultura vol dir civilització — amb els dels pobles diferents i establir unes lleis fonamentals d'origen i desenrotllament de la Cultura. Contràriament al què alguns han pretès, que l'Etnologia havia d'ésser l'estudi de les races que componen els pobles, la immensa majoria hi ha vist únicament un sistema d'estudiar millor l'etnografia local per mitjà de la comparació de les variants etnogràfiques dels pobles de tot el món.

Perquè, naturalment, la propagació de la cultura humana pot haver estat efecte de les invasions estrangeres i de les influències comercials en els diferents nuclis primitius; però aquesta no és una llei absoluta, sinó que, com remarca Adolf Bastián, és possible que la homogeneïtat de la naturalesa física i espiritual dels homes fes que en països distants i en semblants circumstàncies poguessin produir-se idees, objectes i costums pròximament iguals, per bé que de manera independent. Per tant, l'etnografia d'un poble pot ésser una conseqüència dels moviments culturals dels altres pobles i sobre tot dels que el circumden, que junt amb altres causes d'ordre moral i material, van estructurant les particularitats ètniques.

Però en el cas concret de l'habitació, poden haver-hi multitud de causes que determinin la seva variació d'un punt a l'altre. El clima mateix té una gran importància per la norma de la vivenda; als climes distints correspon una habitació diferent, ja que en un clima tòrrid no s'hi escauria la mateixa habitació que en un clima temperat o bé d'un clima fred. Les cabanes de palla africanes no encaixarien pas a Catalunya, ni les habitacions de la Maresma convindrien a les contrades pirenenques. En un país que el sol és cremant, la casa té per objecte principal donar ombra i preservar de les pluges els seus habitants, mentre que en una comarca on la temperatura a l'hivern està sempre sota zero, cal que la casa serveixi d'abric i cuiraça a les intemperàncies del clima.

La seguretat contra les invasions humanes i animals i la seguretat d'alimentació que, sobre tot en els primers temps prehistòrics, tenien un enorme ascendent sobre l'emplaçament de les vivendes humanes, influeixen i han in-